

Datum: 30.1.2009

Številka:

Ministrstvo za javno upravo

Zadeva: Pobuda za spremembo Zakona o splošnem upravnem postopku

Informacijski pooblaščenec predlaga spremembo četrtega odstavka 83. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/2006-UPB2 s spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju ZUP), ki sedaj določa:

"(4) Ponudniki varnih elektronskih predalov objavijo seznam odprtih varnih elektronskih predalov in njihovih imetnikov na svojem spletnem mestu in jih pošljejo v objavo na enotni državni portal e-uprava. Šteje se, da je s tem zanesljivo ugotovljen naslov varnega elektronskega predala."

Informacijski pooblaščenec je mnenja, da je omenjena določba v nasprotju z določbo 3. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljevanju: ZVOP-1-UPB1), ki določa, da morajo biti **osebni podatki, ki se obdelujejo, ustrezni in po obsegu primerni glede na namene, za katere se zbirajo in nadalje obdelujejo**.

Namen obdelave osebnih podatkov v konkretnem primeru (imena in priimki imetnikov varnih elektronskih predalov ter naslovi varnih elektronskih predalov) je sicer korektno določen v drugem odstavku 83. člena ZUP, ki določa:

»(2) Organ vroča po elektronski poti, če stranka vlogo za začetek postopka pošlje v elektronski obliki, če med postopkom sporoči organu, da želi vročitev dokumentov v varni elektronski predal in v drugih primerih, ko sam lahko zanesljivo ugotovi, da ima varni elektronski predal. Če stranka nima odprtega varnega elektronskega predala, organu ne sporoči njegovega naslova, če vročitev v varni elektronski predal ni mogoča, ali če izrecno zahteva fizično vročitev dokumenta, se vročitev opravi po 87. členu tega zakona."

Ob upoštevanju načela sorazmernosti pa je potrebno ugotoviti, da je način, na katerega lahko organ preveri veljavnost naslova varnega elektronskega predala, popolnoma neprimeren in nesorazmeren, saj je predvidena javna objava seznama odprtih varnih elektronskih predalov in njihovih imetnikov na spletnem mestu ponudnika¹ in na enotnem državnem portalu e-uprava². Analogija v primeru vročanja aktov po navadni poti bi namreč bila javna objava podatkov iz centralnega registra stalnega prebivalstva (imena in priimki fizičnih oseb in naslovi stalnega prebivališča). Za zanesljivo ugotovitev naslova varnega elektronskega predala **nikakor ni potrebna javna objava**, temveč je to možno preveriti tudi na druge načine, ki manj posegajo v zasebnost posameznika in ki občutno zmanjšujejo izpostavljenost nezaželeni elektronski pošti. Organi bi lahko zanesljivo ugotovili naslov varnega elektronskega predala tudi brez javne objave seznama, in sicer prek varovanega oziroma zaščitene dostopa do seznama, s katerim razpolaga ponudnik varnih elektronskih predalov. Javno objavljeni

¹ http://moja.posta.si/files/varni_postni_predali.pdf

² http://e-uprava.gov.si/eud/e-uprava/varni_postni_predali.xls

naslovi elektronske pošte, še toliko bolj pa naslovi elektronske pošte, ki so preverjeno »živi«, so dobesedno raj za pošiljatelje nezaželene pošte (angl. spam). Prevelika količina nezaželene pošte lahko povzroči popolno neuporabnost takšnega elektronskega predala, v nekaterih primerih je potrebno celo zaprtje takšnega predala in odpiranje novega.

Informacijski pooblaščenec opozarja, da gre pri konkretni določbi nedvomno za obdelavo osebnih podatkov, zato je potrebno upoštevati pravne podlage in uveljavljene standarde glede namenov in sorazmernosti obdelave osebnih podatkov.

Obstoječi standardi glede varstva osebnih podatkov v okviru EU so določeni z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995, s spremembami, v nadaljevanju: Direktiva 95/46/ES), Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/58/ES z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (UL L 201, 31.7.2002, v nadaljevanju: Direktiva 2002/58/ES) ter v okviru Sveta Evrope s Konvencijo Sveta Evrope o varstvu posameznikov glede avtomatske obdelave osebnih podatkov (v nadaljevanju: Konvencija 108). Pravica do varstva osebnih podatkov je izrecno priznana tudi v členu 8 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

Direktiva 95/46/ES v 6. členu določa ključna načela v zvezi s kakovostjo podatkov, in sicer **morajo biti osebni podatki**: (a) pošteno in zakonito obdelani; (b) zbrani za določene, izrecne ter zakonite namene in se ne smejo naprej obdelovati na način, ki je nezdržljiv s temi nameni; (c) **primerni, ustrezni in ne pretirani glede na namene, za katere se zbirajo in/ali naprej obdelujejo**; (d) točni in po potrebi ažurirani; uporabiti je treba vse primerne ukrepe za zagotovitev, da se podatki, ki so netočni ali nepopolni, zbršejo ali popravijo, ob upoštevanju namenov, za katere so bili zbrani ali za katere se naprej obdelujejo; (e) shranjeni v obliki, ki dopušča identifikacijo posameznikov, na katere se osebni podatki nanašajo, le toliko časa, kolikor je potrebno za namene, za katere so bili podatki zbrani ali za katere se naprej obdelujejo.

V Republiki Sloveniji ta določila v celoti konkretizirata Ustava RS ter ZVOP-1-UPB1. Pooblaščenec želi v skladu s svojimi pristojnostmi opozoriti na upoštevanje načel zakonite in poštene obdelave osebnih podatkov v skladu z ZVOP-1-UPB1 ter upoštevanje načel **namembnosti** in **sorazmernosti obdelave osebnih podatkov**, zato predlaga črtanje četrtega odstavka 83. člena ali vsaj spremembo na način, ki ne predvideva javne objave osebnih podatkov, temveč zaščiteno in omejen dostop organom, ki vročajo po elektronski poti.

S spoštovanjem,

Nataša Pirc Musar

Informacijska pooblaščenka

Poslati:

Po mejlu na: gp.mju@gov.si in na natalija.drnovsek@gov.si, branko.lobnikar@gov.si